

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ενίσχυση των τουριστικών υποδομών και της τουριστικής εκπαίδευσης, επικαιροποίηση του πλαισίου άσκησης του επαγγέλματος των ξεναγών και των χρονομεριστικών μισθώσεων, ρυθμίσεις τουριστικών φορέων και άλλες διατάξεις για την ενίσχυση του τουρισμού»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, διαρθρώνεται σε εννέα (9) Μέρη (Α΄ - Θ΄) και αποτελείται από εξήντα επτά (67) άρθρα.

Με τις διατάξεις του Μέρους Α΄ (άρθρα 1 και 2) ορίζονται ο σκοπός και το αντικείμενο του νόμου, που αφορούν εν γένει στην ενίσχυση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης με τη θέσπιση νέων και την τροποποίηση ισχυουσών ρυθμίσεων επί θεμάτων χωροταξίας, πολεοδομίας και αδειοδότησης τουριστικών υποδομών και επιχειρήσεων, προώθησης μορφών εναλλακτικού τουρισμού, τουριστικής εκπαίδευσης, άδειας και ασκήσεως του επαγγέλματος του ξεναγού, χρονομεριστικών μισθώσεων και λειτουργίας φορέων του τουρισμού.

Οι διατάξεις του Μέρους Β΄ (άρθρα 3-14), το οποίο αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια, στοχεύουν στην τροποποίηση ισχυουσών ρυθμίσεων περί εγκαταστάσεως και λειτουργίας τουριστικών υποδομών. Μεταξύ άλλων, στο Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 3-8) ορίζεται η «οργανωμένη τουριστική κατασκήνωση πολυτελούς διαβίωσης (glamping)» ως κατηγορία κύριου ξενοδοχειακού καλύμματος (άρθρο 3), τροποποιούνται προθεσμίες για την περιβαλλοντική α-

δαιοδότηση τουριστικών καταλυμάτων και εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής (άρθρο 4), και εισάγονται διατάξεις δυνάμει των οποίων στα ξενοδοχεία συνιδιοκτησίας (condo hotels) μπορεί να μεταβιβασθεί το δικαίωμα επιφάνειας όσον αφορά αυτοτελείς διηρημένες ιδιοκτησίες και επιτρέπεται η σταδιακή κατασκευή και λειτουργία δωματίων και διαμερισμάτων προς πώληση ή μακροχρόνια εκμίσθωση τα οποία αναπτύσσονται σε αυτοτελείς κάθετες διηρημένες ιδιοκτησίες (άρθρο 5). Επίσης, παρέχονται ως κίνητρα για την κατασκευή μεικτών τουριστικών καταλυμάτων μικρής κλίμακας: η εξαίρεση από τον περιορισμό της σύστασης διηρημένης ιδιοκτησίας επί οικοπέδων εντός σχεδίων πόλεων, εντός ορίων οικισμών προ του 1923, καθώς και εντός ορίων οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων, που καθορίζονται βάσει του από 24.4.1985 π.δ., η προσαύξηση του συντελεστή δόμησης για την κατασκευή ειδικών τουριστικών υποδομών και η δυνατότητα πώλησης ή μακροχρόνιας εκμίσθωσης του 30% των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών (άρθρο 6). Περαιτέρω, η πολεοδομική ενοποίηση του άρθρου 29 του ν. 4688/2020, προκειμένου να εφαρμόζονται όροι δόμησης και να εκδίδονται οι απαιτούμενες άδειες στο σύνολο μίας έκτασης, καταλαμβάνει και τις εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (βλ. συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικοί λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού, Κέντρα Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια, αυτοκινητοδρόμια) (άρθρο 7). Τέλος, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καταργείται το Μέρος Τρίτο (άρθρα 36-41) του ν. 4688/2020 σχετικά με το σήμα πιστοποίησης «glamping». Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 9-11) προβλέπεται η δυνατότητα τοποθέτησης πλωτών προβλητών και εξεδρών εντός χωροθετημένων θαλάσσιων χώρων μαρινών και καταφυγίων, χωρίς τροποποίηση των σχετικών αδειών χωροθέτησης (άρθρο 9), αυξάνονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις στη χερσαία ζώνη τουριστικών λιμένων, διευρύνεται η κατηγορία των ειδικών κατασκευών που χωροθετούνται και κατασκευάζονται επί λιμενικών έργων (άρθρο 10) και ρυθμίζεται η διαδικασία τροποποίησης της χωροθέτησης υφιστάμενων ξενοδοχειακών λιμένων (άρθρο 11). Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 12-14) εισάγονται διατάξεις για τη συνέχιση της λειτουργίας ορειβατικών καταφυγίων (άρθρο 12) και τροποποιείται η διαδικασία έγκρισης των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) όσον αφορά τη δημιουργία Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων σε ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις, όπου προβλέπεται ότι οι όροι προστασίας του περιβάλλοντος δεν εγκρίνονται χωριστά, αλλά ενσωματώνονται, σύμφωνα με τις οικείες Σ.Μ.Π.Ε., στα προεδρικά διατάγματα χαρακτηρισμού και οριοθέτησης

των Π.Ο.Τ.Α. και των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων (άρθρα 13 και 14).

Το Μέρος Γ' (άρθρα 15-24), το οποίο αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια, περιλαμβάνει διατάξεις για τη προώθηση ειδικότερων μορφών τουρισμού. Έτσι, με ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 15-18) ανατίθεται στο Υπουργείο Τουρισμού, στη θέση του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., η αρμοδιότητα σύστασης και τήρησης Μητρώου Παρόχων Ιατρικού Τουρισμού στο οποίο εγγράφονται δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς παροχής πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας, οι οποίοι παρέχουν συνολικά ή κατά τμήμα ή μονάδα, υπηρεσίες ιατρικού τουρισμού, και παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση σχετικής απόφασης των Υπουργών Τουρισμού, Υγείας και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (άρθρο 15). Επίσης, τροποποιούνται διατάξεις που αφορούν στη διαδικασία χρήσης και αναγνώρισης των ιαματικών φυσικών πόρων (άρθρα 16-18). Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 19-21) προστίθενται τα κέντρα αναζωογόνησης στις κατηγορίες οικονομικών δραστηριοτήτων των οποίων η άσκηση διέπεται από τον ν. 4442/2016. Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 22-24) θεσπίζεται σήμα Επισκέψιμου Αποσταγματοποιείου-Ποτοποιείου, όπου μπορούν να δημιουργούνται και τουριστικά καταλύματα και χώροι εστίασης, όπως ισχύει και στις οινοποιητικές και οινοπαραγωγικές εγκαταστάσεις (άρθρα 22 και 23), και προβλέπεται η δυνατότητα παροχής υπηρεσιών αλιευτικού τουρισμού εντός δημόσιων φυσικών ιχθυοτροφείων, και αλιευτικού και καταδυτικού τουρισμού εντός μονάδων υδατοκαλλιέργειας, δυνάμει σχετικής υπουργικής απόφασης (άρθρο 24).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 25-32), το οποίο αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια, ρυθμίζει ζητήματα τουριστικής εκπαίδευσης. Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 25-27) προβλέπει τη δυνατότητα κατάταξης αποφοίτων Ανώτερων Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Τουριστικών Σπουδών (άρθρο 25), την εφαρμογή διατάξεων περί ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης και έκδοσης Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασθενείας, τη χορήγηση σπουδαστικής ταυτότητας στους σπουδαστές των Ανώτερων Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης (άρθρο 26), και την απαλλαγή από την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς δικαιούχων σπουδαστών αρμοδιότητας του Υπουργείου Τουρισμού (άρθρο 27). Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 28-32) ρυθμίζει την πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων μόνιμων εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικών με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (άρθρα 28 και 29) και την πλήρωση θέσεων εκπαιδευτικού προσωπικού των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης Τουρισμού (άρθρο 32), όπως επίσης ζητήματα διοίκησης αυτών των Σχολών (άρθρα 30 και 31).

Με τις διατάξεις του Μέρους Ε' (άρθρα 33-45) αναμορφώνεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το επάγγελμα του ξεναγού, με την τροποποίηση και συμπλήρωση των ρυθμίσεων του ν. 710/1977 «Περί Ξεναγών», ο οποίος καταργείται διά του άρθρου 45 του παρόντος. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, διατυπώνεται εκ νέου ο ορισμός του επαγγέλματος του ξεναγού (άρθρο 33), και τροποποιούνται οι διατάξεις που αφορούν το δικαίωμα άσκησής του, όσον αφορά την αρμόδια υπηρεσία για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων υπηκόων άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) (άρθρο 34). Περαιτέρω, καθορίζεται εκ νέου η διαδικασία χορήγησης βεβαίωσης για την άσκηση του εν λόγω επαγγέλματος και την έκδοση δελτίου ταυτότητας ξεναγού (άρθρο 35), εκσυγχρονίζεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την ασφάλιση των ξεναγών (άρθρο 36), επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις του ισχύοντος καθεστώτος όσον αφορά τους όρους και τις προϋποθέσεις κατάταξής τους σε ασφαλιστικές κλάσεις (άρθρο 37), και καθορίζονται εκ νέου τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Μητρώο Ξεναγών (άρθρο 38). Εν συνεχεία, ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν τη δυνατότητα διενέργειας ξεναγήσεων από άτομα τα οποία δεν είναι κατ' επάγγελμα ξεναγοί, τη χορήγηση κατ' εξαίρεση αδειών ξενάγησης και τα πρόσωπα στα οποία χορηγείται σχετική άδεια με την προσθήκη νέων περιπτώσεων, και καθορίζεται το πλαίσιο προσωρινής ή περιστασιακής παροχής υπηρεσιών ξεναγού στην Ελλάδα από υπηκόους άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε., περιλαμβανομένων και των Ελλήνων υπηκόων οι οποίοι είναι νόμιμα εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά και διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα για την εκεί άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του ξεναγού (άρθρο 39). Ακολούθως, επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου όσον αφορά την εποπτεία και την επιβολή κυρώσεων επί των ξεναγών, πλην της περιπτώσεως της επιβολής κυρώσεων σε τουριστικές επιχειρήσεις οι οποίες διαφημίζουν την παροχή υπηρεσιών ξενάγησης από πρόσωπο το οποίο δεν πληροί τις νόμιμες προς τούτο προϋποθέσεις, η οποία καταργείται (άρθρο 40). Επίσης, προβλέπεται εκ νέου η λειτουργία Σχολών Ξεναγών υπαγόμενων στο Υπουργείο Τουρισμού, οι οποίες διέπονται από τους εκάστοτε Κανονισμούς Λειτουργίας τους, και παρέχεται εξουσιοδότηση για την κατάρτιση των ως άνω Κανονισμών με απόφαση των αρμόδιων Υπουργών. Οι Κανονισμοί αυτοί περιλαμβάνουν, ιδίως, το πρόγραμμα σπουδών, τη διάρκεια φοίτησης, καθώς και τον τρόπο εισαγωγής των υποψηφίων (άρθρα 41 και 43 παρ. 4). Εξ άλλου, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη δυνατότητα οργάνωσης από το Υπουργείο Τουρισμού επιμορφωτικών προγραμμάτων διάρκειας μέχρι τριών (3) μηνών, η δωρεάν φοίτηση στα οποία καταργείται. Με την ολοκλήρωση των ως άνω προγραμμάτων χορηγείται πιστοποιητικό παρακο-

λούθησης. Επίσης, ρυθμίζεται εκ νέου το πλαίσιο διοργάνωσης ταχύρρυθμων προγραμμάτων διάρκειας έως δύο (2) μηνών για την κατάρτιση Ελλήνων υπηκόων ή υπηκόων άλλων κρατών μελών της Ε.Ε., υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις. Με την ολοκλήρωση των προγραμμάτων αυτών χορηγείται στους σπουδαστές πτυχίο ξεναγού. Για τη ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν τα ως άνω προγράμματα παρέχεται εξουσιοδότηση στους αρμόδιους Υπουργούς για την έκδοση σχετικών υπουργικών αποφάσεων (άρθρα 42 και 43 παρ. 5). Τέλος, στα άρθρα 43 και 44 περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του Μέρους Ε΄, ενώ στο άρθρο 45 ορίζονται οι διατάξεις που καταργούνται διά του παρόντος.

Με τις διατάξεις του Μέρους ΣΤ΄ (άρθρα 46-51) εκσυγχρονίζεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις χρονομεριστικές μισθώσεις, με την τροποποίηση διατάξεων του ν. 1652/1986 «Σύμβαση της χρονομεριστικής μίσθωσης και ρύθμιση συναφών θεμάτων». Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι στο μίσθωμα της σύμβασης μπορεί να περιλαμβάνονται και τα πάσης φύσεως λειτουργικά έξοδα για τη διατήρηση του τουριστικού καταλύματος στην προσήκουσα κατάσταση, όπως και το κόστος των συναφών υπηρεσιών καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης. Επίσης, η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται εκ νέου με την κατάργηση του ορίου των εξήντα ετών (τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 1652/1986) (άρθρο 46). Περαιτέρω, προστίθεται νέο άρθρο 1Α στον ν. 1652/1986, διά του οποίου παρέχεται η δυνατότητα σύναψης προσυμφώνου χρονομεριστικής μίσθωσης σε υπό κατασκευή τουριστικές μονάδες, και ρυθμίζονται σχετικά ζητήματα (άρθρο 47). Επίσης, παρέχεται στον μισθωτή η δυνατότητα, καθόσον χρόνο δεν κάνει χρήση του χρονομεριδίου του, να εντάσσει το τουριστικό κατάλυμα που έχει μισθώσει στο πρόγραμμα μισθώσεων του ξενοδοχείου για συνεκμετάλλευση, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα (τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 1652/1986) (άρθρο 48), και προβλέπεται ότι στις διατάξεις των άρθρων 1, 4 και 6 του ν. 1652/1986 θα γίνεται πλέον αναφορά στις υπηρεσίες του Υπουργείου Τουρισμού αντί στον Ε.Ο.Τ. (άρθρα 46, 49 και 51). Τέλος, με τις διατάξεις του άρθρου 50 προστίθεται νέο άρθρο 5Α στον ως άνω νόμο, σχετικά με τη σύνταξη «Κανονισμού λειτουργίας της τουριστικής μονάδας», μονομερώς από τον εκμισθωτή, για τα καταλύματα τα οποία υπάγονται σε καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης, και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο του Κανονισμού και τα δικαιώματα των μισθωτών στις χρονομεριστικές μισθώσεις.

Με τις διατάξεις του Μέρους Ζ΄ (άρθρα 52-57), το οποίο αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια, ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα που αφορούν την αποπληρωμή ανεξόφλητων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Υπηρε-

σίας Εξωτερικού του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού στο Πεκίνο (Κεφάλαιο Α΄ άρθρο 52), τη σύσταση Ειδικής Επιτροπής Τουρισμού με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Οργανισμού Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, τη συγκρότηση και τις αρμοδιότητές της (προσθήκη άρθρου 4Α στον ν. 4875/2021), και την εναρμόνιση του ετήσιου σχεδίου ολοκληρωμένης διαχείρισης που συντάσσει ο Οργανισμός Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού ενός Πρότυπου Τουριστικού Προορισμού Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ως προς τις δράσεις και τις ενέργειες διαφήμισης και προβολής με τον γενικό σχεδιασμό και τους στόχους του προγράμματος τουριστικής προβολής της χώρας ή περιοχών αυτής που καταρτίζει το Υπουργείο Τουρισμού (Κεφάλαιο Β΄ άρθρα 53 και 54). Επίσης, προβλέπεται η διαγραφή οφειλόμενων εισφορών για τα οριζόμενα ξενοδοχειακά καταλύματα κατά τα ειδικώς οριζόμενα, και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη χρησιμοποίηση των διακριτικών τίτλων ξενοδοχείων στην ίδια περιοχή (Κεφάλαιο Γ΄ άρθρα 55 και 56). Τέλος, καταργούνται διατάξεις που αφορούν την έγκριση της μετάφρασης των τίτλων των ξενοδοχείων σε ξένη γλώσσα (Κεφάλαιο Δ΄ άρθρο 57).

Στο Μέρος Η΄ (άρθρα 58-66) περιλαμβάνονται λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Τουρισμού. Μεταξύ άλλων, παρέχεται η δυνατότητα στους οριζόμενους φορείς να βυθίζουν σε συγκεκριμένη θαλάσσια περιοχή πλοία, ναυάγια, πλωτά ναυπηγήματα ή άλλα τεχνητά καταφύγια ιχθύων τα οποία έχουν περιέλθει στην κυριότητά τους, με σκοπό τη δημιουργία πυρήνα υποθαλάσσιας ζωής ή την εκπαίδευση ή ξενάγηση αυτοδυνάτων, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις και τη λήψη των σχετικών εγκρίσεων (άρθρο 58), ρυθμίζεται εκ νέου η συγκρότηση του Συμβουλίου Χορηγίων το οποίο έχει συσταθεί στο Υπουργείο Τουρισμού (άρθρο 59), και ρυθμίζονται διαδικαστικά ζητήματα της Επιτροπής Προσφυγών της περ. δ) της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004 (άρθρο 60). Περαιτέρω, καταργείται η υποχρέωση των τουριστικών επιχειρήσεων (παρ. 4, άρθρο 2 του ν. 4276/2014) να καταχωρίσουν τον μοναδικό αριθμό γνωστοποίησης στο Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΜΗ.Τ.Ε.) μέχρι την ενεργοποίηση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων ή μέχρι τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας του συστήματος ΜΗ.Τ.Ε. με το σύστημα γνωστοποίησης (άρθρο 61), καθώς και η διαδικασία θέωσης του καταλόγου επιβατών των τουριστικών λεωφορείων από τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 2446/1996) (άρθρο 62). Επίσης, ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν την επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις παράλειψης γνωστοποίησης στοιχείων ή της γνωστοποίησης αναληθών στοιχείων οικονομικής δραστηριότητας από την οικεία Περιφερειακή Υπηρεσία

Τουρισμού (άρθρο 63), προβλέπεται η αποπληρωμή δαπανών του Υπουργείου Τουρισμού που αφορούν στα έτη 2021 έως και 2023 (άρθρο 64), προβλέπεται η κάλυψη του συνόλου των οριζόμενων δαπανών που έχουν προκληθεί ή θα προκληθούν στο μέλλον, για τον χειρισμό του ζητήματος εθνικού ενδιαφέροντος που έχει ανακύψει, ύστερα από την καταχώριση του εμπορικού σήματος «turkaegean» από τον Τουρκικό Οργανισμό Τουρισμού (TÜRKIYE TURIZM TANITIM VE GELISTIRME AJANSI) (άρθρο 65), και καταργείται το άρθρο 18 του ν. 4582/2018 σχετικά με το Μητρώο Συνεδρίων και Διοργανωτών Συνεδρίων που είχε δημιουργηθεί στο Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων (άρθρο 66).

Τέλος, στο Μέρος Θ' (άρθρο 67) ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Β. Σχετικά αναφέρεται ότι η βιώσιμη ανάπτυξη στον τουρισμό στηρίζεται στη συνεκτίμηση παραγόντων οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής βιωσιμότητας, και την ακρόαση των απόψεων των ενδιαφερόμενων μερών. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην τήρηση του κανονιστικού πλαισίου ως προς την ψηφιοποίηση και τη συλλογή στατιστικών δεδομένων, τη διαχείριση ειδικών ζητημάτων, όπως τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, πιέσεις στη βιοποικιλότητα και τους υδάτινους πόρους κ.λπ., την ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη συμπεριληπτικότητα και την προσβασιμότητα, μεταξύ άλλων, για άτομα με αναπηρία, και τη στήριξη του κλάδου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο τουριστικό οικοσύστημα (βλ. σχετ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ, Οδός μετάβασης για τον τουρισμό, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2873/96017>, σελ. 10-11 και 13-15). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για τον Τουρισμό με ορίζοντα το έτος 2030 (European Agenda for Tourism 2030-1.12.2022, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15441-2022-INIT/en/pdf>), αναδεικνύει τον στόχο της προαγωγής του βιώσιμου τουρισμού, υπό τις βασικές του διαστάσεις, της οικονομικής, περιβαλλοντικής, πολιτιστικής και κοινωνικής βιωσιμότητας, σε απάντηση, ιδίως, στην κλιματική αλλαγή και την απώλεια της βιοποικιλότητας, με απώτερο στόχο τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και την καλλιέργεια των τοπικών πολιτιστικών στοιχείων, προϊόντων και υπηρεσιών.

Εξ άλλου, έχει τεθεί σε δημόσια διαβούλευση, από την 3η Ιουλίου και μέχρι την 15η Σεπτεμβρίου 2024, το «Νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό» και η σχετική Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό του 2013 (ΦΕΚ Β' 3155/2013) είχε ακυρωθεί κατ' εφαρμογήν

της υπ' αρ. 3632/2015 απόφασης της Ολομέλειας του ΣτΕ, ακολούθως δε, με την απόφαση υπ' αρ. 519/2017 του Ε' Τμήματος του ΣτΕ, κρίθηκε ότι η απόφαση έγκρισης του προηγούμενου Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της σχετικής Σ.Μ.Π.Ε. (Β' 1138/2009) είχε πλήρως αντικατασταθεί με την απόφαση έγκρισης του Ειδικού Χωροταξικού του 2013 (Β' 3155), και δεν αναβίωσε μετά την ακύρωση του τελευταίου, κατ' εφαρμογήν της υπ' αρ. 3632/2015 απόφασης ΣτΕ Ολομ. Υπό το φως των ανωτέρω, γίνεται δεκτή η δυνατότητα ανάπτυξης της τουριστικής δραστηριότητας στη χώρα βάσει όσων προβλέπονται στα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (βλ. ΣτΕ Ολομ. 2564/2022).

Όπως σημειώνεται στη Σ.Μ.Π.Ε. του υπό διαβούλευση νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, «[κ]ρίσιμο ζήτημα για τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, είναι η θέσπιση κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησής του που θα επιτρέπουν αφενός την δημιουργία βιώσιμων τουριστικών εγκαταστάσεων και αφετέρου την αρμονική ένταξή τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον» (σελ. 3 της Σ.Μ.Π.Ε. του Ε.Χ.Π.-Τουρισμού, <https://ypen.gov.gr/diavoulefsi-tourismo-perivallontikon-epiptoseon/>). Κατά συνταγματική επιταγή, «από τον συνδυασμό των άρθρων 24 παρ. 1 και 2, 79 παρ. 8 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος συνάγεται ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός, ο οποίος αποτελεί τη χωρική έκφραση των προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, ανήκει στην αρμοδιότητα του κράτους, το οποίο υποχρεούται, σύμφωνα με τις αρχές και τα πορίσματα της επιστήμης της χωροταξίας, να λαμβάνει τα αναγκαία για τον ορθολογικό χωροταξικό σχεδιασμό μέτρα, προκειμένου να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος, οι κατά το δυνατόν βέλτιστοι όροι διαβίωσης του πληθυσμού και η οικονομική ανάπτυξη σύμφωνα με την αρχή της αειφορίας. Εντός του πλαισίου αυτού, ουσιώδης συντελεστής για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι τα χωροταξικά σχέδια, με τα οποία τίθενται, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των μελλοντικών εξελίξεων, οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, το πλαίσιο για τη διαμόρφωση των οικιστικών περιοχών, των περιοχών άσκησης παραγωγικών δραστηριοτήτων και των ελεύθερων χώρων στις εκτός σχεδίου περιοχές (ΣτΕ 3920/2010 Ολομ. κ.ά.). Ο θεμελιώδης κανόνας της βιώσιμης ανάπτυξης ισχύει, κατά μείζονα λόγο, για την προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων, όπως τα μικρά νησιά, των οποίων η οικιστική και εν γένει οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συνδέεται με τη διατήρηση του χαρακτήρα τους και του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντός τους και να μην παραβιάζει τη φέρουσα ικανότητά τους (ΣτΕ 3920/2010 Ολομ. 387/2014 7μ., 413 - 414/2005). Για την προστασία των ευαίσθητων αυτών οι-

κοσυστημάτων επιβάλλεται ειδικός χωροταξικός σχεδιασμός, που πρέπει να προβλέπει μορφές ήπιας ανάπτυξης, συμβατές με την αρχή της διατήρησης του πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου τους (ΣΤΕ 3526/2017, 387/2014 7μ., 5418/2012 κ.ά.). Από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται, περαιτέρω, ότι προς τον χωροταξικό σχεδιασμό πρέπει να εναρμονίζονται όλοι οι κατωτέρου επιπέδου σχεδιασμοί, στους οποίους περιλαμβάνεται, ιδίως, ο πολεοδομικός σχεδιασμός (...)» (ΣΤΕ 1037/2022).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

Με τις διατάξεις του άρθρου προστίθεται υποπερίπτωση ηη' στην περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, ως εξής: «ηη. Οργανωμένη τουριστική κατασκήνωση πολυτελούς διαβίωσης (glamping): Οι οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις πολυτελούς διαβίωσης (glamping) είναι κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα, τα οποία ανεγείρονται με όρους δόμησης οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων σε εκτός σχεδίου περιοχές, στα οποία παρέχεται η δυνατότητα διαμονής, εστίασης και αναψυχής τουριστών σε εγκαταστάσεις φιλοξενίας. Οι εγκαταστάσεις φιλοξενίας δύναται να είναι διαφόρων τύπων και μεγεθών, να διαθέτουν κατασκηνωτικά μέσα ή ημιμόνιμες δομές υψηλής αισθητικής που συναρμολογούνται, ενώ κατά τη χρήση τους ενώνονται με υπεδάφια δίκτυα υποδομών και συστημάτων ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση του Ξενοδοχειακού Επιμελητήριου Ελλάδος (Ξ.Ε.Ε.), καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές των ως άνω δομών φιλοξενίας και εξειδικεύονται τεχνικά θέματα που αφορούν τη στατικότητα, τη μέγιστη επιτρεπόμενη κλίση εδάφους, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας (...)».

Η διάταξη στην οποία προστίθεται η νέα υποπερίπτωση, έχει την εξής διατύπωση: «2. Τουριστικά καταλύματα (...) Διακρίνονται ως εξής: α. Κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα (...)». Επομένως, η φράση «είναι κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα» στο πρώτο εδάφιο της προστιθέμενης διά του παρόντος υποπερίπτωσης ηη' θα μπορούσε, για λόγους αποφυγής επανάληψης, να παρλειφθεί.

Εξ άλλου, το προτεινόμενο άρθρο θα ισχύει στη θέση των άρθρων 36 μέχρι 41 του ν. 4688/2020 περί σήματος πιστοποίησης glamping, που καταργούνται διά του άρθρου 8 του νομοσχεδίου.

Σχετικά παρατηρείται ότι δεν ορίζεται στο κείμενο του νομοσχεδίου η ειδικότερη μορφή αυτών των εγκαταστάσεων («(...) Οι εγκαταστάσεις φιλοξενίας δύναται να είναι διαφόρων τύπων και μεγεθών (...)») ούτε προκύ-

πτουν σαφώς τα στοιχεία βάσει των οποίων αυτές διαφοροποιούνται σε σχέση με τις οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις της υποπερίπτωσης ββ΄ περίπτωσης α΄ της παρ. 2 του άρθρου, με τις οποίες έχουν κοινούς όρους δόμησης. Στοιχεία που, υπό το φως του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθούν ενόψει της εκδόσεως της προβλεπόμενης υπουργικής απόφασης, η οποία θα καθορίζει τις τεχνικές προδιαγραφές των ως άνω δομών φιλοξενίας. Τα ανωτέρω, και υπό το σκεπτικό ότι πρόκειται περί εγκαταστάσεων, συναρμολογούμενων, που ανεγείρονται εκτός των ορίων εγκεκριμένου σχεδίου ή εκτός των ορίων οικισμού, ήτοι σε περιοχές μη προοριζόμενες κατ' αρχήν για οικιστική ανάπτυξη, ενίοτε δε σε ευαίσθητα οικοσυστήματα, όπως οι περιοχές του δικτύου Natura 2000, των οποίων η ανάπτυξη πρέπει να συνδέεται με τη διατήρηση του χαρακτήρα τους και του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου και να μην παραβιάζει τη φέρουσα ικανότητά τους. Εξ άλλου, πρέπει να αντικατασταθεί η λέξη «στατικότητα» από τη λέξη «στατικότητα» στο τρίτο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης.

2. Επί του άρθρου 4

Με τις διατάξεις του προστιθέμενου διά του παρόντος νέου άρθρου 7Α στον ν. 4276/2014 «Προθεσμία περιβαλλοντικής αδειοδότησης τουριστικών καταλυμάτων και εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής» προβλέπεται ότι: «1. Τα τουριστικά καταλύματα της παρ. 2 του άρθρου 1, που διαθέτουν, μέχρι την 1η Ιουλίου 2024, Ειδικό Σήμα Λειτουργίας (Ε.Σ.Λ.) ή έχουν γνωστοποιήσει τη λειτουργία της δραστηριότητάς τους ή έχουν λάβει έγκριση λειτουργίας της δραστηριότητας, λειτουργούν νόμιμα, ακόμα και αν έχει λήξει η χρονική διάρκεια ισχύος της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (Α.Ε.Π.Ο.), εφόσον έχει κατατεθεί, μέχρι την 1η Ιουλίου 2024, αίτημα για την έκδοσή της στην αρμόδια υπηρεσία. 2. Στα τουριστικά καταλύματα που διέθεταν Ε.Σ.Λ. ή γνωστοποίηση λειτουργίας της δραστηριότητας ή έγκριση λειτουργίας της δραστηριότητας, και λόγω λήξης της Α.Ε.Π.Ο. έχει ανακληθεί το Ε.Σ.Λ. ή έχει διακοπεί η λειτουργία της δραστηριότητας, επαναχρηγείται το Ε.Σ.Λ. και επιτρέπεται, μετά από απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, η λειτουργία της δραστηριότητας, εφόσον μέχρι την 1η Ιουλίου 2024 έχει υποβληθεί στην αρμόδια υπηρεσία αίτημα για την έκδοση ή παράταση της Α.Ε.Π.Ο. ή την υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.). 3. Οι εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 1, που διαθέτουν, μέχρι την 1η Ιουλίου 2024, Ε.Σ.Λ. ή έχουν γνωστοποιήσει τη λειτουργία της δραστηριότητάς τους ή έχουν λάβει έγκριση λειτουργίας της δραστηριότητας, λειτουργούν νόμιμα, ακόμα και αν ελ-

λείπει ή έχει λήξει η Α.Ε.Π.Ο. ή δεν έχει υποβληθεί δήλωση υπαγωγής σε Π.Π.Δ., εφόσον έχει κατατεθεί σχετικό αίτημα στην αρμόδια υπηρεσία ή αυτό κατατεθεί ως την 31η Δεκεμβρίου 2024. Εξαιρούνται της εφαρμογής του πρώτου εδαφίου εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής που ευρίσκονται σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα ή σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης. 4. Στις εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, που διέθεταν Ε.Σ.Λ. ή γνωστοποίηση λειτουργίας της δραστηριότητας ή έγκριση λειτουργίας της δραστηριότητας, και λόγω έλλειψης της Α.Ε.Π.Ο. ή έγκρισης δήλωσης υπαγωγής Π.Π.Δ. έχει ανακληθεί το Ε.Σ.Λ. ή έχει διακοπεί η λειτουργία της δραστηριότητας, επαναχορηγείται το Ε.Σ.Λ. και επιτρέπεται, μετά από απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, η λειτουργία της δραστηριότητας, αν υποβληθεί αίτημα για την έκδοση της Α.Ε.Π.Ο. ή δήλωση υπαγωγής Π.Π.Δ. στην αρμόδια υπηρεσία, έως την 31η Δεκεμβρίου 2024. Εξαιρούνται της εφαρμογής του πρώτου εδαφίου εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα ή σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης. 5. Στις περιπτώσεις των παρ. 1 έως 4 για την προσκόμιση της Α.Ε.Π.Ο. ή της δήλωσης υπαγωγής σε Π.Π.Δ. στην υπηρεσία, η οποία χορηγεί το Ε.Σ.Λ. ή την έγκριση λειτουργίας της δραστηριότητας ή παραλαμβάνει τη γνωστοποίηση λειτουργίας της δραστηριότητας, τίθεται προθεσμία έως την 31η Οκτωβρίου 2025. Μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, ανακαλείται το Ε.Σ.Λ. ή η έγκριση λειτουργίας της δραστηριότητας ή διακόπτεται η λειτουργία της δραστηριότητας, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4.»

Σχετικά παρατηρείται ότι η αίτηση έκδοσης ή ανανέωσης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων δεν υποκαθιστά την έλλειψη ισχύος Α.Ε.Π.Ο. όσον αφορά τους όρους προστασίας του περιβάλλοντος. Με τις παρ. 3 και 4 του προτεινόμενου άρθρου, ιδίως, επιτρέπεται η λειτουργία ειδικών τουριστικών υποδομών της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (βλ. συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικοί λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού, Κέντρα Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια, αυτοκινητοδρόμια), ακόμη και αν δεν είχε ποτέ σχετικά εκδοθεί Α.Ε.Π.Ο. ή εγκριθεί δήλωση υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.), εφόσον κατατεθεί σχετικό αίτημα μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους. Στις ανωτέρω περιπτώσεις δεν διευκρινίζεται υπό ποιους περιβαλλοντικούς όρους λειτουργούν οι εν λόγω εγκαταστάσεις μέχρι τη λήξη της απώτατης προθεσμίας προσκόμισης Α.Ε.Π.Ο. ή δήλωσης υπαγωγής σε Π.Π.Δ. Επίσης, δεν διευκρινίζεται τι θα ισχύσει με τυχόν επιβληθέντα πρόστιμα ή άλλες κυρώσεις. Ακόμη, στην παρ. 2, για λόγους ακριβολογίας, θα μπορούσε να αναδιατυπω-

θεί η φράση «λόγω λήξης της Α.Ε.Π.Ο.» ως εξής: «λόγω λήξης ισχύος της Α.Ε.Π.Ο.».

3. Επί του άρθρου 6

Με το προτεινόμενο άρθρο παρέχονται κίνητρα για την ανάπτυξη μεικτών τουριστικών καταλυμάτων μικρής κλίμακας του ν. 4002/2011, όπου είναι δυνατή η σύσταση διηρημένης ιδιοκτησίας, και προσαυξάνεται κατά 0.02% ο συντελεστής δόμησης όσον αφορά την κατασκευή εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής στην περίπτωση μεικτών τουριστικών καταλυμάτων που περιλαμβάνουν ξενοδοχείο πέντε αστέρων. Τα μεικτά τουριστικά καταλύματα μικρής κλίμακας είναι ξενοδοχειακά καταλύματα της υποπερίπτωσης αα΄ της περίπτωσης α΄ της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, που ανεγείρονται σε συνδυασμό με τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 2 (παρ. 2 περ. α υποπερ. ζζ΄ του άρθρου 1 του ν. 4276/2014). Τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα είναι ξενοδοχειακά καταλύματα της υποπερίπτωσης αα΄ της περίπτωσης α΄ της παρ. 2 του άρθρου, που ανεγείρονται σε συνδυασμό: α) με τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες της υποπερίπτωσης ββ΄ της περ. β΄ της παρ. 2 και β) με εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής.

Υπό το φως των ανωτέρω, σκόπιμο θα ήταν να διευκρινισθεί το σημείο το οποίο προβλέπει αύξηση του συντελεστή για την κατασκευή εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής σε μεικτά τουριστικά καταλύματα μικρής κλίμακας. Σημειώνεται, εξ άλλου, ότι τα ως άνω καταλύματα κατασκευάζονται και λειτουργούν σε περιοχές εκτός των ορίων εγκεκριμένου σχεδίου ή εκτός των ορίων οικισμού, με επιπτώσεις στο φυσικό, πολιτιστικό και οικιστικό περιβάλλον των εν λόγω περιοχών. Υπό το φως της διαφύλαξης της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης των περιοχών, το πολεοδομικό κίνητρο της αύξησης του συντελεστή δόμησης τελεί υπό την προϋπόθεση της τήρησης διαδικαστικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων (π.χ. μελέτη της περιοχής) και τον σεβασμό των ιδιαίτερων συνθηκών των περιοχών όπου είναι δυνατή η εγκατάσταση τέτοιων καταλυμάτων (βλ. τελευταίο εδάφιο της προτεινόμενης ρύθμισης: «Ειδικότερες διατάξεις, με τις οποίες έχουν καθορισθεί μικρότεροι συντελεστές δόμησης ή αυστηρότεροι όροι και περιορισμοί δόμησης για την τουριστική αξιοποίηση συγκεκριμένων γηπέδων, διατηρούνται σε ισχύ»). Ζήτημα αποτελεί η συνάφεια του εν λόγω κινήτρου, που επιφέρει τροποποίηση του πολεοδομικού καθεστώτος υπέρ του ωφελουμένου ακινήτου, με το ρυθμιστέο αντικείμενο, όπως και η αναλογικότητά του.

4. Επί του άρθρου 9

Με το προτεινόμενο άρθρο θεσπίζεται η δυνατότητα εγκατάστασης προσωρινών προβλητών και εξεδρών, εξαρτημένων ή μη από την ακτή, σε νόμιμα χωροθετημένες μαρίνες και καταφύγια, για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε (5) ετών και μέχρι εννέα (9) μηνών ετησίως, προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες ελλιμενισμού, ιδίως κατά τους θερινούς μήνες (βλ. κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης, σελ. 47). «Η προσωρινή τοποθέτηση, σύμφωνα με τις ως άνω προϋποθέσεις, δεν λογίζεται ως τροποποίηση της άδειας χωροθέτησης. Για την τροποποίηση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων της μαρίνας ή του καταφυγίου εφαρμόζεται η παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4014/2011 (Α' 209). Αν η προσάυξηση των θέσεων ελλιμενισμού δεν υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) των εγκεκριμένων θέσεων, η διαφοροποίηση θεωρείται μικρής κλίμακας και εφαρμόζεται η παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011. Ο φορέας διαχείρισης της μαρίνας ή του καταφυγίου καταβάλλει συμπληρωματικό τίμημα (...), χωρίς να απαιτείται τροποποίηση της υφιστάμενης σύμβασης μίσθωσης ή παραχώρησης. Ο φορέας διαχείρισης πριν από την τοποθέτηση των ανωτέρω προσωρινών κατασκευών προβαίνει σε σχετική γνωστοποίηση προς την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού. Η γνωστοποίηση αυτή, που επέχει θέση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας των ανωτέρω προσωρινών κατασκευών, συνοδεύεται υποχρεωτικά από τεκμηριωμένη μελέτη μηχανικού για την τοποθέτηση και εγκατάσταση των κατασκευών».

Για λόγους εφαρμογής των ως άνω οριζομένων, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί, διά του παρόντος ή στο πλαίσιο νομοθετικής εξουσιοδότησης, η διαδικασία γνωστοποίησης ενόψει της τοποθέτησης προσωρινών προβλητών και εξεδρών από φορέα διαχείρισης μαρίνας ή καταφυγίου, η οποία περιλαμβάνει το αρμόδιο όργανο του υπουργείου, τον τύπο και τον τρόπο υποβολής της γνωστοποίησης, το σύνολο των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών ή και την τυχόν απλή υποχρέωση τήρησης ορισμένων δικαιολογητικών στους χώρους της εγκατάστασης και τον χρόνο ολοκλήρωσης της γνωστοποίησης, που συμπίπτει, κατά τα ανωτέρω, με την έναρξη της λειτουργίας της δραστηριότητας. Για τον ίδιο λόγο, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί η τυχόν εφαρμογή άλλων διατάξεων του ν. 4014/2011, ιδίως όσον αφορά την εγκατάσταση και λειτουργία αυτών των μη μόνιμων κατασκευών εντός προστατευόμενων περιοχών (βλ. άρθρο 10 του ν. 4014/2011). Περαιτέρω, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί αν ο χρόνος έναρξης λειτουργίας διαφοροποιείται στις τροποποιήσεις μικρής κλίμακας, για τις οποίες η παραπεμπόμενη παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011 προβλέπει κοινοποίηση στην αρμό-

δια περιβαλλοντική αρχή και αξιολόγησή τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών.

5. Επί του άρθρου 10

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο, στο τέλος της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 2160/1993, περί εκδόσεως προεδρικού διατάγματος για τη δημιουργία μαρίνας, «προστίθενται στις αναφερόμενες χρήσεις [στη χερσαία ζώνη τουριστικού λιμένα] τα κτίρια στέγασης Λιμενικών Αρχών, οι σταθμοί λυμάτων/σεντινόνερων και οι εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας». Επίσης, στην περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 2160/1993, περί κτηρίων που ανεγείρονται μέχρι την οριογραμμή της ζώνης παραλίας, ορίζεται ότι: «[τ]α κτίρια ανεγείρονται μέχρι την οριογραμμή της ζώνης παραλίας, πλην ειδικών κατασκευών, απαραίτητων για την εξυπηρέτηση του τουριστικού λιμένα, οι οποίες κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να χωροθετούνται και να κατασκευάζονται επί λιμενικών έργων. Οι ειδικές αυτές κατασκευές είναι ο πύργος ελέγχου ναυσιπλοΐας, οι υποσταθμοί και τα ηλεκτροπαραγωγά ζεύγη για την ηλεκτροδότηση των σκαφών, το πυροσβεστικό συγκρότημα, ο οικίσκος σταθμού ανεφοδιασμού καυσίμων και φύλαξης σκαφών, εγκαταστάσεις Α.Π.Ε., τουαλέτες και τουαλέτες ατόμων με αναπηρία. Για τον κοινόχρηστο χώρο του αιγιαλού εφαρμόζεται το άρθρο 62 του ν. 5092/2024 (Α' 33)». Περαιτέρω, το δεύτερο εδάφιο της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης δ' της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 2160/1993, περί δικαιολογητικών για τη χωροθέτηση και παραχώρηση ζωνών αγκυροβολίου και καταφυγίων τουριστικών σκαφών, αντικαθίσταται, και προβλέπεται ότι: «[τ]α κτίρια εγείρονται μέχρι τη γραμμή παραλίας, πλην ειδικών κατασκευών για την εξυπηρέτηση του τουριστικού λιμένα οι οποίες κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να χωροθετούνται και να κατασκευάζονται επί λιμενικών έργων, όπως ορίζεται στην περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 31, υπό την επιφύλαξη του Κώδικα Νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς (ν. 4858/2021, Α' 220)».

Σχετικά σημειώνεται ότι, κατά τον καθορισμό ή την τροποποίηση χρήσεων γης «οι οποίες αποτελούν ουσιώδες στοιχείο της κατά το άρθρο 24 παρ. 2 του Συντάγματος επιβαλλόμενης (...) ορθολογικής χωροταξίας και πολεοδομίας και καθορίζουν την πολεοδομική φυσιογνωμία κάθε οικισμού, από την οποία, ενόψει και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, εξαρτάται η λειτουργικότητα του, πρέπει να αναζητείται ο πλέον πρόσφορος τρόπος θεραπείας των πολεοδομικών αναγκών, δυνάμει γενικών και αντικειμενικών κρι-

τηρίων, συναπτομένων προς το σεβασμό του περιβάλλοντος, την ασφάλεια, υγιεινή και αισθητική, αλλά και τη λειτουργικότητα των πόλεων και οικισμών, την ικανότητα τους, δηλαδή, να επιτελούν την κύρια λειτουργία τους (οικισμός πρώτης κατοικίας, παραθεριστικός κ.λπ.), χωρίς να επιρρίπτουν σε άλλους οικισμούς τα βάρη που αυτή η λειτουργία συνεπάγεται. (...) λόγιοι αναγόμενοι στην υφιστάμενη πραγματική κατάσταση και στην εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων λαμβάνονται υπόψη μόνον επιβοηθητικώς» (ΣτΕ[ΟΛ]123/2007). Η τροποποίηση των κατηγοριών χρήσεων γης νοείται μόνο επί το ευμενέστερο (ΣτΕ 451/2003), ενώ θεμιτές, κατά το άρθρο 24 του Συντάγματος, παρεκκλίσεις από τον κανόνα της ανεπίτρεπτης, καταρχήν, μεταβολής των χρήσεων προς την κατεύθυνση της επιβάρυνσής τους, μπορούν να δικαιολογηθούν μόνο βάσει ενός ειδικού πολεοδομικού λόγου, «ο οποίος, συνδυαζόμενος τυχόν με στάθμιση και άλλων μη αμιγώς πολεοδομικών αναγκών, θα καθιστούσε ενδεχομένως, μετά από εκτίμηση των επιπτώσεων στο οικιστικό περιβάλλον, επιτρεπτές συνταγματικά τις συγκεκριμένες δυσμενείς για το περιβάλλον ρυθμίσεις» (βλ. Δ. Μέλισσα, Οι χρήσεις γης, το γενικό πολεοδομικό σχέδιο και η ζώνη οικιστικού ελέγχου, 2η έκδ., 2010, σελ. 90). Οι τεχνικές επιλογές και σταθμίσεις της χωροταξικής διαμόρφωσης και του πολεοδομικού σχεδιασμού γίνονται κατά τους κανόνες της επιστήμης (άρ. 24 παρ. 2 εδ. β' Σ).

Υπό το φως των ανωτέρω, η διεύρυνση των χρήσεων στη χερσαία ζώνη μαρινών και πέραν της οριογραμμής της ζώνης παραλίας, που μπορεί κατά περίπτωση να εμπίπτει σε αρχαιολογικό χώρο, ιστορικό τόπο, παραδοσιακό οικισμό ή προστατευόμενη περιοχή του ν. 1650/1986, με σκοπό την εξυπηρέτηση του τουριστικού λιμένα ως άνω, τίθεται σε αυτό το πλαίσιο.

6. Επί του άρθρου 12

Με τις διατάξεις του παρόντος παρατείνεται η λειτουργία ορειβατικών καταφυγίων τα οποία λειτουργούν χωρίς νόμιμη άδεια, με τροποποίηση της παρ. 12 άρθρου 52 του ν. 4280/2014.

Σχετικά αναφέρεται ότι, κατά το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο για τη νόμιμη λειτουργία των ορειβατικών καταφυγίων, απαιτείται η χορήγηση Ειδικού Σήματος Λειτουργίας (Ε.Σ.Λ.), η έκδοση του οποίου γίνεται από την αρμόδια Ειδική Υπηρεσία Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επιχειρήσεων (Ε.Υ.Π.Α.Τ.Ε.) του Υπουργείου Τουρισμού, κατόπιν ελέγχου μίας σειράς δικαιολογητικών, όπως βεβαιώσεις καλής λειτουργίας της ηλεκτροδότησης και του αποχετευτικού συστήματος του ορειβατικού καταφυγίου, υπεύθυνη

δήλωση περί πληρώσεως των υγειονομικών προδιαγραφών της ισχύουσας νομοθεσίας, Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών και οικοδομική άδεια. Η Ε.Υ.Π.Α.Τ.Ε. χορηγεί Ε.Σ.Λ. εντός πενήντα (50) ημερών από την προσήκουσα υποβολή των παραπάνω δικαιολογητικών. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, τεκμαίρεται η χορήγηση του Ε.Σ.Λ., σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 3844/2010, και ο αιτών μπορεί να ζητήσει σχετική βεβαίωση από την Ε.Υ.Π.Α.Τ.Ε. (βλ. άρθρο 9 της υ.α. 9918/2023 (ΦΕΚ Β΄ 3307/18.05.2023) και άρθρο 56 του ν. 998/1979. Πρβλ. δέκατο εδάφιο της παρ. 12 του άρθρου, κατά το οποίο «[η] απόφαση [για τα υφιστάμενα καταφύγια που λειτουργούν χωρίς άδεια] επέχει θέση οικοδομικής άδειας και έγκρισης επέμβασης του άρθρου 45 του ν. 998/1979 (Α΄ 289), ενώ για την έκδοσή της, καθώς και για την έκδοση Ειδικού Σήματος Λειτουργίας των ορειβατικών καταφυγίων, δεν απαιτείται η υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.) ή έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.)», όπως το εδάφιο αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 25 του ν. 4796/2021).

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός ως προς την τήρηση των ανωτέρω βασικών προϋποθέσεων λειτουργίας των ορειβατικών καταφυγίων μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης απόφασης, την 31.12.2025.

Εξ άλλου, τροποποιείται το έκτο εδάφιο της παρ. 12 του άρθρου 52 του ν. 4280/2014, το οποίο προβλέπει, για τις διαπιστωτικές πράξεις που εκδόθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 40 του ν. 3105/2003, δυνατότητα συμπλήρωσής τους «μετά από αίτηση του φορέα εκμετάλλευσης, αν διαπιστωθεί ότι υφίστανται σφάλματα ως προς: α) την αποτύπωση βάσει νεότερης καταμέτρησης γηπέδου και κτιρίων, β) την παράλειψη αποτύπωσης κτιρίων, βοηθητικών/συνοδευτικών έργων, ακόμη και αν βρίσκονται εκτός του γηπέδου του ορειβατικού καταφυγίου, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Διεύθυνσης Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, γ) τη δυναμικότητα των υφιστάμενων κτιρίων, και δ) τη συμπλήρωση των στοιχείων του προηγούμενου εδαφίου που δεν έχουν περιληφθεί σε αυτές». Η έκδοση των ανωτέρω διαπιστωτικών πράξεων αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση της υπουργικής απόφασης που αφορά τη λειτουργία ορειβατικών καταφυγίων χωρίς νόμιμη άδεια (βλ. πρώτο εδάφιο της παρ. 12 του άρθρου 52 του ν. 4280/2014).

Εν προκειμένω, προβληματισμός προκαλείται ως προς τον τρόπο διαπίστωσης «σφαλμάτων» όσον αφορά τα ανωτέρω στοιχεία, όπως και ως προς το αν θα διενεργείται σχετικός έλεγχος.

7. Επί του άρθρου 33

Το άρθρο παρέχει ορισμό του όρου «Ξεναγός», για την εφαρμογή του παρόντος, ως εξής: «[Ξεναγός] είναι όποιος κατ' επάγγελμα δυνάμει του άρθρου 34 Ξεναγεί και συνοδεύει αλλοδαπούς ή ημεδαπούς περιηγητές ή επισκέπτες της χώρας σε αρχαία και ιστορικά μνημεία και αξιοθέατα σύγχρονου πολιτισμού, μουσεία, οργανωμένους αρχαιολογικούς χώρους, οργανωμένους ιστορικούς τόπους και περικλειστα μνημεία, ερμηνεύοντας τη σημασία και την ιστορία τους και παρέχοντας πληροφορίες σε γλώσσα επιλογής τους και στη νοηματική για όλα τα ανωτέρω».

Θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να διευκρινισθεί αν η ως άνω απαρίθμηση είναι περιοριστική, υπό την έννοια ότι δεν θεωρείται ότι απασχολείται πρόσωπο υπό αυτή την ιδιότητα αν, επί παραδείγματι, Ξεναγεί και συνοδεύει περιηγητές και επισκέπτες σε εγκαταστάσεις βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

8. Επί του άρθρου 55

Με το άρθρο προστίθεται υποπερίπτωση XIV) στην παρ. Γ' του άρθρου 6 του ν. 3766/2009, ως εξής: «XIV) i. Οι οφειλόμενες εισφορές για ξενοδοχειακά καταλύματα επιχειρήσεων μελών του ΞΕΕ, οι οποίες προέκυψαν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2003, μετά των τόκων και πάσης φύσεως προσθέτων τελών και προσαυξήσεων, διαγράφονται ως ανεπίδεκτες είσπραξης. ii. Με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΞΕΕ διαπιστώνεται η διαγραφή των οφειλόμενων εισφορών μετά των τόκων και πάσης φύσεως προσθέτων τελών και προσαυξήσεων των επιχειρήσεων μελών του ΞΕΕ για ξενοδοχειακά καταλύματα, τα οποία διέκοψαν την λειτουργία τους για περισσότερο της δεκαετίας κάθε φορά. iii. Η απόφαση του στοιχείου ii) εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας του ΞΕΕ, στην οποία επισημαίνεται η αδυναμία λήψης μέτρων είσπραξης των εισφορών αυτών μετά των τόκων και των πάσης φύσεως προσθέτων τελών και προσαυξήσεων, λόγω σημαντικών ελλείψεων της κατάστασης των εκμεταλλεύσεων. Ως σημαντικές ελλείψεις του προηγούμενου εδαφίου νοούνται αποκλειστικά η έλλειψη Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και η εμφάνιση του Α.Φ.Μ. ως ανενεργού στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, που συντρέχουν σωρευτικά με την υπερδεκαετή διακοπή λειτουργίας, όπως αυτή συντρέχει κάθε φορά. iv. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής του Ξ.Ε.Ε., οι αρμόδιοι ελεγκτές και υπάλληλοι του Ξ.Ε.Ε. που συμμετέχουν στην εισήγηση, την απόφαση και γενικά τη διαδικασία της παρούσας, απαλλάσσονται από κάθε

σχετική αστική, ποινική και πειθαρχική ευθύνη».

Όσον αφορά το τελευταίο εδάφιο, υποπερίπτωση iv, παρατηρείται ότι, ε-πιδείη η διατύπωση «συμμετέχουν στην εισήγηση, την απόφαση και γενικά τη διαδικασία της παρούσας» είναι ευρεία, και είναι δυνατόν να δημιουργή-σει σύγχυση σχετικά με τις μορφές συμπεριφοράς που εν προκειμένω εξαι-ρούνται από το πεδίο εφαρμογής ποινικών διατάξεων, θα ήταν νομοτεχνι-κώς ορθότερο η περίπτωση XIV) υποπερίπτωση iv. να συμπληρωθεί, ως εξής: «Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής του Ξ.Ε.Ε., οι αρμόδιοι ελεγκτές και υπάλληλοι του Ξ.Ε.Ε. που συμμετέχουν στην εισήγηση, την α-πόφαση και γενικά τη διαδικασία της παρούσας, απαλλάσσονται από κάθε σχετική αστική, ποινική και πειθαρχική ευθύνη, εκτός αν ενήργησαν με δό-λο».

9. Επί του άρθρου 58

Με το προτεινόμενο άρθρο τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 3153/2003, η οποία διέπει τη βύθιση πλοίων, ναυαγίων, πλωτών ναυπηγημά-των ή άλλων τεχνητών καταφυγίων ιχθύων, προς τον σκοπό της βελτίωσης της υποθαλάσσιας χλωρίδας και της πανίδας. Ειδικότερα, προστίθενται δύο τελευταία εδάφια, σύμφωνα με τα οποία: «1. (...) Η ως άνω δυνατότητα μπορεί να χορηγείται για τη δημιουργία ελεύθερων τεχνητών υποβρυχίων α-ξιοθέατων του άρθρου 8 του ν. 4688/2020 (Α΄ 101) στα καταδυτικά πάρκα του άρθρου 13 του ν. 3409/2005 (Α΄ 273). Αν η βύθιση γίνεται σε προστα-τευόμενη περιοχή του δικτύου Natura 2000, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής».

Κατά το άρθρο 8 του ν. 4688/2020, «[ε]πιτρέπεται η χωρίς αντάλλαγμα πό-ντιση σε θαλάσσιους χώρους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3153/2003 (Α 153) και, αφού προηγηθεί η περιβαλλοντική αδειοδότηση, του ν. 4014/2011 (Α 209) πλοίων, παραδοσιακών πλοίων, ναυαγίων, πλωτών ναυπηγημάτων ή άλλων τεχνητών κατασκευών ή έργων τέχνης για τον ε-μπλουτισμό της υποθαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας ή/και την εν γένει βελ-τίωση της ελκυστικότητας του υποβρύχιου τοπίου με τη διαμόρφωση κατα-δυτικών αξιοθέατων (...)». Επομένως, εν προκειμένω εφαρμόζεται η διαδι-κασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης του ν. 4014/2011, με τις ειδικές διατυ-

πώσεις όσον αφορά τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000, με σύμφωνη γνώμη του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.

Αθήνα, 10 Ιουλίου 2024

Οι Εισηγητές
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επ. Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Γεωργία Μακροπούλου
Επιστημονικές Συνεργάτιδες
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών